

A child's drawing on a light blue background. At the top is a large, fluffy blue cloud with a black outline. Five thin blue lines representing rain fall from the cloud towards the bottom. At the bottom are five red flowers with green leaves. Two flowers have yellow centers, and three have red centers. The rain lines are positioned to appear as if they are falling onto the flowers.

Reisjärven varhaiskasvatussuunnitelma 2017

Määräys 39/011/2016

Hyväksytty Reisjärven kasvatus-ja koulutuslautakunnassa

Reisjärvellä 15 / 6 2017

Sisällysluettelo

JOHDANTO.....	3
1. VARHAISKASVATUKSEN JÄRJESTÄMINEN REISJÄRVELLÄ	4
1.1 Varhaiskasvatussuunnitelman esittelyä	4
1.2 Reisjärven erityispiirteet, varhaiskasvatuksen erilaiset järjestämisen tavat, kehittämisen tavoitteet sekä lapsia koskevat muut paikalliset suunnitelmat	4
1.3 Lapsen varhaiskasvatussuunnitelman rakenne, laatiminen ja arviointiin liittyvät käytännöt	5
2. VARHAISKASVATUKSEN TEHTÄVÄT JA YLEISET TAVOITTEET	5
2.1 Nämä ovat meille tärkeitä - yhteiset arvomme ja oppimiskäsitys	6
2.2 Laaja-alainen osaaminen ja pedagoginen toiminta	7
3. VARHAISKASVATUKSEN TOIMINTAKULTTUURI	8
4. VARHAISKASVATUKSEN PEDAGOGISEN TOIMINNAN SUUNNITTELU JA TOTEUTTAMINEN.....	10
4.1 Pedagogisen toiminnan suunnittelun ja toteuttamisen periaatteita sekä seurannan ja arvioinnin käytännöt.....	10
4.2 Varhaiskasvatuksen pedagogisen dokumentoinnin periaatteita ja käytäntöjä	11
4.3 Eri kieli- ja kulttuuriryhmien varhaiskasvatuksen toteuttaminen	12
5. LAPSEN KEHITYKSEN JA OPPIMISEN TUEN JÄRJESTÄMISTÄ PAIKALLISESTI OHJAAVAT PERIAATTEET ...	13
5.1 Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen tuottamat asiantuntijapalvelut	13
Lastenneuvola.....	13
Perhetyö	13
Perhekeskustoiminta	14
Lapsiperheiden kotipalvelu	14
Puheterapia	14
Fysioterapia	14
Toimintaterapia	14
Vammaispalvelut	14
Terapiapalvelut.....	15
5.2 Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma tuen aikana	16
5.3 Toiminta siirtymävaiheissa ja tiedonsiirtoon liittyvät käytännöt	16
6. VAIHTOEHTOISEEN PEDAGOGIIKKAAN TAI ERITYISEEN KATSOMUKSEEN PERUSTUVA VARHAISKASVATUS.....	17
6.1 Reisjärven paikalliset ratkaisut	17
7. TOIMINNAN ARVIOINTI JA KEHITTÄMINEN VARHAISKASVATUKSESSA	18
7.1 Pedagogisen toiminnan arviointi ja kehittäminen	18

JOHDANTO

Opetushallituksen julkaisema valtakunnallinen varhaiskasvatussuunnitelma otetaan käyttöön 1.8.2017 lähtien. Kunta, kuntayhtymä tai muu palvelun tuottaja ei voi jättää noudattamatta tätä määräystä tai poiketa siitä.

Reisjärven kunnan varhaiskasvatussuunnitelma (vasu) 2017 perustuu valtakunnalliseen Varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin (2016) ja varhaiskasvatukseen (36/1973, 580/2015). Esiopetus on osa varhaiskasvatusta. Vasu pohjautuu myös esiopetuksen perusteisiin ja Reisjärven kunnan esi- ja perusopetuksen suunnitelmaan. Varhaiskasvatussuunnitelma julkaistaan Reisjärven kunnan sivustojen Peda.net - sivuilla.

Reisjärven kunnan varhaiskasvatussuunnitelma sisältää paikalliset painotukset, mahdollisuudet ja kehittämisen kohteet. Se määrittelee, ohjaa ja tukee varhaiskasvatuksen järjestämistä paikallisesti. Varhaiskasvatussuunnitelma on asiakirja, joka velvoittaa kunnallista päiväkotij- ja perhepäivähoitoa, avointa varhaiskasvatustoimintaa sekä yksityistä perhepäivähoitoa ja kerhotoimintaa. Reisjärven varhaiskasvatussuunnitelman laatimiseen ovat osallistuneet varhaiskasvatuksen henkilöstö ja huoltajat, muu varhaiskasvatus sekä yhteistyötahoja.

Varhaiskasvatussuunnitelmatyöstä, koordinoinnista ja kyselyjen ja kommentointien yhteenvedosta on vastannut sivistystoimen projektisuunnittelija. Varhaiskasvatuksen henkilökunnan edustajista muodostettiin työryhmä. Henkilöstön osalta tehtiin toimintasuunnitelma osallistamisesta ja yhteistyöstä prosessin ajalta aikatauluineen ja aihealueineen. Varhaiskasvatustajat osallistuivat kuukausittain pidettävään työpajaan tammikuusta toukokuulle kevätkauden 2017 aikana.

Yhteistyössä keskustellen luomme eri tahoilla Reisjärven kunnan arvopohjaan perustuvat arvopainotukset. Ne raamittavat puitteet yhteisille kokoontumisille, arvokatsauksille ja suunnan tarkistamisille. Näin ne vahvistavat lapsen kasvaessa jatkumoa varhaiskasvatuksesta esiopetuksen ja perusopetuksen kautta kohti aikuisuutta. Jokaisella lapsella on oikeus ehjään oppimispolkuun.

1. VARHAISKASVATUKSEN JÄRJESTÄMINEN REISJÄRVELLÄ

[Reisjärvellä varhaiskasvatusta](#) järjestetään päiväkodissa, perhepäivähoitajien ja lasten kodeissa sekä ryhmäperhepäivähoidossa. Ryhmäperhepäivähoidossa on sekä vuoropäivähoitoa läpi viikon että arkipäivisin tapahtuvaa päivähoitoa. Palveluohjauksella ohjataan huoltajia löytämään jokaiselle lapselle sopiva toimintamuoto. Varhaiskasvatuksessa on käytössä vuosittain päivitettävä opas, jossa toimintamuotojen esittelyn lisäksi kerrotaan, miten hakea lapselle paikkaa varhaiskasvatuksen piiriin. Ohjeistus löytyy Reisjärven kunnan kotisivuilta [Näin haen kunnallista päivähoitopaikkaa](#).

Reisjärvellä on myös muuta varhaiskasvatusta. Siihen sisältyy seurakunnan lapsityön päiväkerhotoimintaa sekä perhekerho vuoroviikoin seurakunnan tai MLL:n paikallisyhdistyksen järjestämänä. Heidän toimestaan on tarjolla myös eri-ikäisille tarkoitettu Terhokerho. Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen perhekeskustoiminta järjestää perhekerho- ja lapsiparkkitoimintaa Väinölässä viikoittain.

1.1 Varhaiskasvatussuunnitelman esittelyä

Reisjärven vasu laaditaan suomenkielellä ja se hyväksytään Reisjärven kunnan kasvatus- ja koulutuslautakunnassa kesäkuussa 2017. Suunnitelma laaditaan järjestäjäkohtaisena ottaen huomioon eri toimintamuotojen erityispiirteet. Lapsen kehityksen ja oppimisen tukiosiota täydennetään yhteistyössä Ppky Selänteen kanssa heidän tuottamiensa erityispalveluiden esittelyllä. Kokonaisuudessaan suunnitelma antaa toimintamuodoittain tilaa omaleimaiselle toimintakulttuurille, jota raamittavat yhteisesti sovitut pedagogiset ratkaisut ja linjaukset. Suunnitelma on asiakirja, jota päivitetään vuosittain suunnitelman arvioinnin ja kehittämisen pohjalta.

Osaksi paikallista varhaiskasvatussuunnitelmaa linkitetään muut paikalliset suunnitelmat linkkipankkina, joka löytyy [peda.net](#)-oppimisympäristöstä.

1.2 Reisjärven erityispiirteet, varhaiskasvatuksen erilaiset järjestämisen tavat, kehittämisen tavoitteet sekä lapsia koskevat muut paikalliset suunnitelmat

Reisjärvi on luonnonkaunis kunta, jossa on pienuuteensa nähden paljon paikallista osaamista. Luonto kaikinensa luo hyvät puitteet monipuoliselle käytölle ja hyödyntämiselle. Reisjärven varhaiskasvatus hyödyntää kehittämiskohteinaan näitä paikallisia ominaisuuksia ja vahvuuksia. Toimintakulttuurin muutosta vahvistetaan laaja-alaisen yhteistyön kehittämisellä. Yhteistyötä tehdään sekä varhaiskasvatuksen toimintamuotojen kesken että ulkopuolisten yhteistyökumppaneiden kanssa. Yhteistyökuvioiden rakentamisessa hyödynnämme MLL:n Pohjois-Pohjanmaan aluetyön tuomaa osaamista ja työpanosta.

1.3 Lapsen varhaiskasvatussuunnitelman rakenne, laatiminen ja arviointiin liittyvät käytännöt

Lapsen varhaiskasvatussuunnitelman rakenne pohjautuu valtakunnalliseen ohjeeseen. Jokaiselle varhaiskasvatuksessa olevalle lapselle laaditaan oma varhaiskasvatussuunnitelma, joka tarkistetaan tarvittaessa, vähintään puolen vuoden välein. Vasu-keskustelu käydään kahden kuukauden kuluessa hoidon aloituksesta. Tarvittaessa lapsen vasua täydennetään lapsen henkilökohtaisella *lääkehoitosuunnitelmalla ja/tai tuen tarpeet ja tavoitteet*- liitteillä.

Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma (lapsen vasu) on lapsuutta arvostava, lasta kannatteleva ja myönteinen kertomus hänen ainutlaatuisuudestaan. Tavoitteenamme on oppia tuntemaan lapsi mahdollisimman hyvin ja löytää tapoja tukea lapsen hyvinvointia varhaiskasvatuksessa.

Laadimme jokaiselle lapselle oman varhaiskasvatussuunnitelman yhdessä huoltajien, lapsen ja tarvittaessa lapsen kehitystä ja oppimista tukevien asiantuntijoiden kanssa. Lapsen vasun laatiminen perustuu lapsen tuntemiseen, kuulemiseen ja havainnointiin lapsen kasvun polulla. Lapsen vasun laatiminen perustuu varhaiskasvatukseen (§7a).

Lapsen vasun laatiminen on prosessi, joka alkaa aloituskeskustelulla lapsen tullessa varhaiskasvatukseen. Lapsen vasuun kirjaamme tavoitteet varhaiskasvatuksen toiminnalle. Tavoitteet ovat pohjana lapsiryhmän pedagogiselle toimintasuunnitelmalle, pienryhmätoiminnan toteuttamiselle ja lapsen yksilölliselle ohjaukselle.

2. VARHAISKASVATUKSEN TEHTÄVÄ JA YLEISET TAVOITTEET

Varhaiskasvatuksen tehtävä on edistää lapsen kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista yhteistyössä huoltajien kanssa. Yhteinen kasvatustehtävä luo turvallisen pohjan lapsen kasvun ja oppimisen polulle.

Varhaiskasvatuksessa toteutetaan myös pienryhmätoimintaa. Pienryhmät muodostetaan pedagogisesti tarkoituksenmukaisiksi, jolloin lasten iät ja tuentarpeet sekä henkilöstön mitoittamiseen liittyvät säännökset huomioidaan.

Varhaiskasvatukseen mukaan varhaiskasvatuksen tavoitteena on

- edistää jokaisen lapsen iän ja kehityksen mukaista kokonaisvaltaista kasvua, terveyttä ja hyvinvointia;
- tukea lapsen oppimisen edellytyksiä ja edistää elinikäistä oppimista ja koulutuksellisen tasa-arvon toteuttamista;
- toteuttaa lapsen leikkiin, liikkumiseen, taiteisiin ja kulttuuriperintöön perustuvaa monipuolista pedagogista toimintaa ja mahdollistaa myönteiset oppimiskokemukset;
- varmistaa kehittävä, oppimista edistävä, terveellinen ja turvallinen varhaiskasvatustyöympäristö;
- turvata lasta kunnioittava toimintatapa ja mahdollisimman pysyvät vuorovaikutussuhteet lasten ja varhaiskasvatushenkilöstön välillä;

- antaa kaikille lapsille yhdenvertaiset mahdollisuudet varhaiskasvatukseen, edistää sukupuolten tasa-arvoa sekä antaa valmiuksia ymmärtää ja kunnioittaa yleistä kulttuuriperinnettä sekä kunkin kielellistä, kulttuurista, uskonnollista ja katsomuksellista taustaa;
- tunnistaa lapsen yksilöllisen tuen tarve ja järjestää tarkoituksenmukaista tukea varhaiskasvatuksessa tarpeen ilmetyä tarvittaessa monialaisessa yhteistyössä;
- kehittää lapsen yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja, edistää lapsen toimimista vertaisryhmässä sekä ohjata eettisesti vastuulliseen ja kestäväan toimintaan, toisten ihmisten kunnioittamiseen ja yhteiskunnan jäsenyyteen;
- varmistaa lapsen mahdollisuus osallistua ja saada vaikuttaa itseään koskeviin asioihin;
- toimia yhdessä lapsen sekä lapsen vanhemman tai muun huoltajan kanssa lapsen tasapainoisen kehityksen ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin parhaaksi sekä tukea lapsen vanhempaa tai muuta huoltajaa kasvatustyössä.

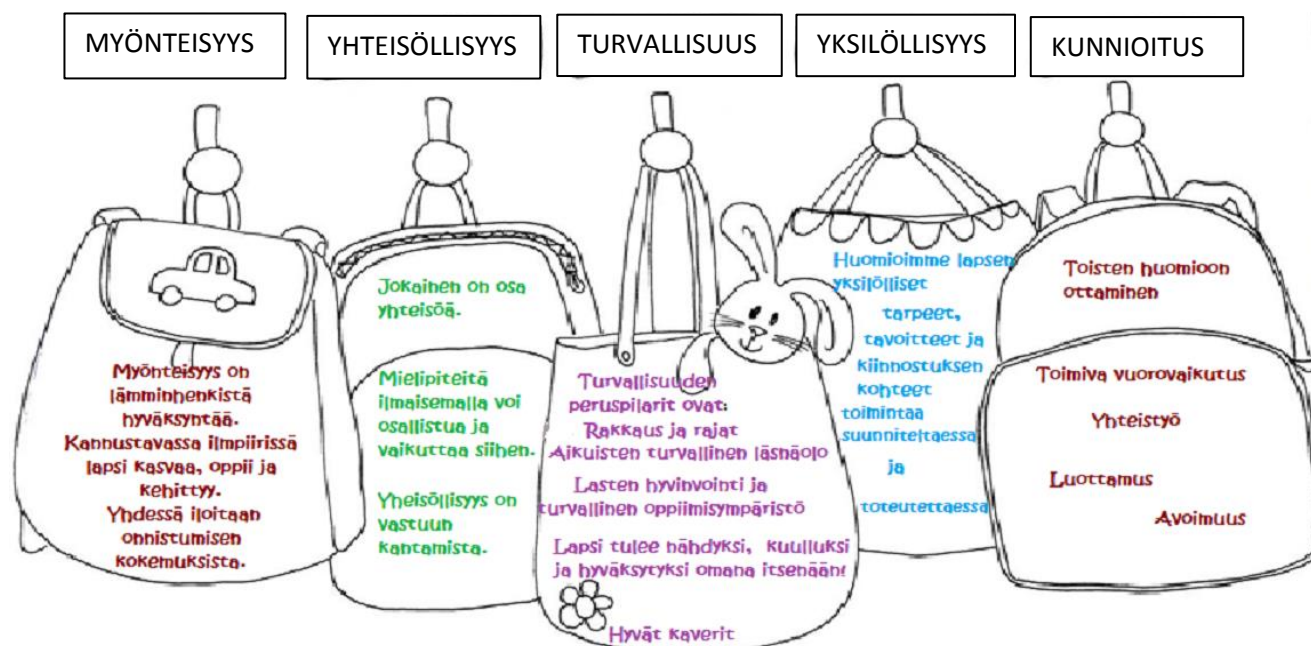
Edellä esitetyt tavoitteet ovat velvoittavia ja sitovia. Varhaiskasvatuksessa vahvistamme lasten ja perheiden vahvuuksia.

2.1 Nämä ovat meille tärkeitä - yhteiset arvomme ja oppimiskäsitys

Arvojamme ohjaavat periaatteet:

- lapsen edun ensisijaisuus
- lapsen oikeus
 - hyvinvointiin
 - huolenpitoon
 - suojeluun
 - mielipiteisiin ja
 - yhdenvertaisuuteen

Jokainen lapsi on ainutlaatuinen ja arvokas juuri sellaisenaan.

Jokainen lapsi kohdataan juuri sellaisena kuin hän on. Aikuisten tehtävänä on luoda puitteet, jotka mahdollistavat lapsen näkyväksi tulemisen. Jokainen lapsi ja aikuinen voi jo pienillä teoilla tukea terveellistä ja kestäväää elämäntapaa tehdessään arjen valintoja. Toimimme kiireettömästi ja lapsen aidosti kohdaten. Läsnaolollamme luomme lapselle turvalliset ja kannustavat puitteet kasvulle ja oppimiselle. Leikki on lapsen luontainen tapa toimia, työstää ja oppia asioita.

Leikin itseisarvo korostuu oppimisessa ja lasten kokonaisvaltaisessa kehityksessä ja hyvinvoinnissa. Tärkein hetki lapsen elämässä on juuri nyt.

Lapsen oppimista tapahtuu vuorovaikutuksessa arjen kaikissa tilanteissa. Oppiminen on kokonaisvaltaista ja lapsi on aktiivisena toimijana monella eri tavalla – liikkuen, leikkien, tutkien ja ihmetellen. Leikki on lapsen oppimiselle merkityksellistä. On tärkeää, että lapsi saa onnistumisen kokemuksia ja iloa omasta toiminnastaan. Huolehdimme siitä, että lapsen mielenkiinnon ja kiinnostuksen kohteet näkyvät toiminnassamme.

2.2 Laaja-alainen osaaminen ja pedagoginen toiminta

Varhaiskasvatus on suunnitelmallista ja tavoitteellista toimintaa lapsen hyvinvoinnin ja oppimisen toteutumiseksi. Omitut tiedot ja taidot vahvistavat lapsen osallisuutta ja toimijuutta erilaisissa yhteisöissä. Laadukkaassa pedagogisessa toiminnassa huomioimme vuorovaikutuksen merkityksen, lasten tarpeet ja erilaiset tavat oppia sekä erilaiset oppimisympäristöt. Laadukas pedagoginen toiminta vahvistaa laaja-alaista osaamista, joka muodostuu tiedoista, taidoista, arvoista, asenteista ja tahdosta.

Tuemme lasten ajattelun ja oppimisen taitoja, jotta lapsi oppii käyttämään tietojään ja taitojaan. Näin hän oppii toimimaan tilanteen edellyttämällä tavalla. Kannustamme lasta ihmettelemään, kysymään ja tuomaan esille omia ideoitaan.

Edistämme lasten kulttuurista osaamista sekä heidän vuorovaikutus- ja ilmaisutaitojaan. Arjen tilanteissa harjoittemme toisten kanssa toimimista, toisen kuuntelemista ja kunnioittamista sekä ratkaisujen tekemistä. Kasvattajina toimimme vuorovaikutuksen mallina lapsille. Leikeissä ja muussa toiminnassa tutustumme lasten kanssa yhdessä erilaisiin perinteisiin ja tapoihin.

Vahvistamme lasten hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyviä taitoja sekä ohjaamme heitä tekemään kestävän elämäntavan mukaisia valintoja. Autamme ja kannustamme lapsia harjoittelemaan erilaisia taitoja ja pyytämään apua. Harjoittemme tunnetaitoja ja itsestä huolehtimista arjen luonnollisissa tilanteissa lapsen oman kehitystason mukaan.

Tuemme lasten tieto- ja viestintäteknologisen osaamisen sekä monilukutaidon kehittymistä. Innostamme lapsia tutkimaan, käyttämään ja tuottamaan erilaisia viestejä erilaisissa arjen tilanteissa ja ympäristöissä. Hyödynnämme digitaalista dokumentointia. Ohjaamme lapsia erilaisten tieto- ja viestintälaitteiden turvalliseen käyttöön.

Jokaisella lapsella on oikeus tulla kuulluksi, osallistua ja vaikuttaa häntä itseään koskeviin asioihin ja harjoitella yhteisössä tarvittavia sosiaalisia taitoja. Huolehdimme siitä, että kasvattajina osallistamme lapset arjen ja toiminnan suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin. Tuemme lasten kehittyviä osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja sekä kannustamme oma-aloitteisuuteen.

3. VARHAISKASVATUKSEN TOIMINTAKULTTUURI

Toimintakulttuuri on historiallisesti ja kulttuurisesti muotoutunut tapa toimia, joka muovautuu yhteisön vuorovaikutuksessa. Varhaiskasvatuksen järjestäjän ja varhaiskasvatusta johtavien henkilöiden tehtävänä on luoda edellytykset toimintakulttuurin kehittämiseksi ja arvioinnille varhaiskasvatuksen eri toimintamuodoissa ja yksiköissä.

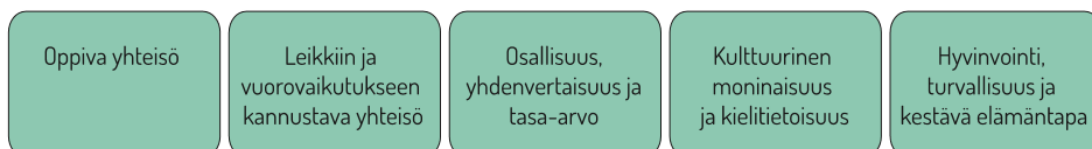
Toimintakulttuuri on yhteinen tapa toimia. Toimintakulttuuri määrittyy varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden, arvojen, oppimiskäsityksen sekä varhaiskasvatuksen tavoitteiden pohjalta. Toimintakulttuuri näkyy vuorovaikutuksessa sekä pedagogisissa ratkaisuissa ja vaikuttaa näin suoraan lapsen saaman varhaiskasvatuksen laatuun. Hyvä vuorovaikutus ja myönteinen ilmapiiri tukevat lapsen sosioemotionaalisten taitojen kehittymistä.

Reisjärven varhaiskasvatuksessa ensisijainen tavoite on lapsen hyvinvoinnin tukeminen. Tähän tavoitteeseen vastaamme lisäämällä varhaiskasvatushenkilöstön ammatillista tietoisuutta, lapsen ja vanhempien osallisuutta sekä moniammatillista yhteistyötä eri toimijoiden välillä. Kasvatuksen, opetuksen ja hoidon perustana on hyvä ja lämmin vuorovaikutus päivittäisissä kohtaamisissa. Siihen tarvitaan hyvin organisoitua, kiireetöntä arkea, jossa jokaista hetkeä osataan arvostaa. Varhaiskasvatustyössä kehitämme yhä vahvemmin lasten aloitteista viriävää toimintaa, leikkiä ja lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia. Keskeisessä roolissa on myös kasvatuksellisen yhteistyön vahvistaminen huoltajien ja yhteistyötahojen kanssa.

Varhaiskasvatuspalveluiden sisällä kehitämme yhteisöllistä toimintaa ja yhteistyötä eri yksiköiden ja päivähoitomuotojen kesken ja olemme aktiivisia toimijoita lapsiperheiden palveluverkostossa.

Varhaiskasvatuksen järjestäjä huolehtii, että kukin varhaiskasvatuksen toimintayksikkö voi tämentää toimintakulttuuriinsa ja oppimisympäristöjen kehittämiseen liittyviä tavoitteita sekä yhteistyöhön liittyviä käytäntöjä. Varhaiskasvatuksen toimintakulttuuria kehitetään seuraavien periaatteiden mukaisesti:

Varhaiskasvatuksen kehittyvä toimintakulttuuri

Yhteistyö

Oppimisympäristöt

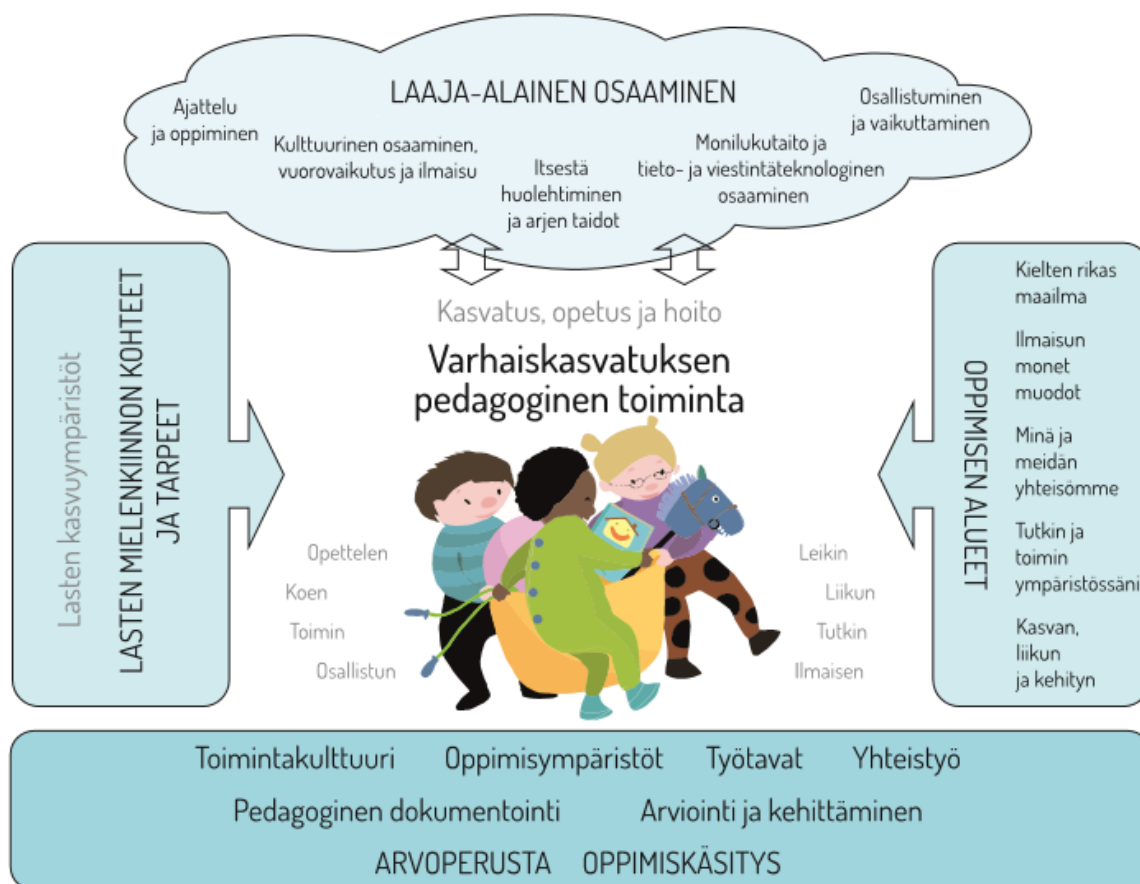

Yhteisön toimintakulttuuri muuttuu jatkuvasti ja sitä tulee myös arvioida ja kehittää. Reisjärvelle luodaan varhaiskasvatuksen yhteinen arviointikulttuuri. Yhteisiin tavoitteisiin sitoutuminen edistää arvoperustan ja oppimiskäsityksen toteutumista. Toimintakulttuurin vaikutusten pohdinta ja sen ei-toivottujen piirteiden tunnistaminen ja korjaaminen ovat tärkeä osa toimintakulttuurin kehittämistä. Jatkuvan kehittämisen perusedellytys on, että henkilöstö ymmärtää oman toimintansa taustalla vaikuttavien arvojen, tietojen ja uskomusten merkityksen sekä osaa arvioida niitä. Kehittämisessä on tärkeää toisia arvostava, koko yhteisöä osallistava ja luottamusta rakentava dialogi. Lapsen etu on kaiken kehittämisen lähtökohta.

Varhaiskasvatuksen johtaja edistää osallistavaa toimintakulttuuria luomalla rakenteita ammatilliseen keskusteluun. Lisäksi johtaja rohkaisee työyhteisöä säännöllisesti kehittämään ja innovoimaan yhteistä toimintakulttuuria. Johtaja tukee yhteisön kehittymistä oppivaksi yhteisöksi, jossa osaamista kehitetään ja jaetaan. Päämääränä on, että yhteinen toiminta-ajatus ja toiminnan tavoitteet näkyvät käytännöissä. Johtaja vastaa siitä, että yhteisiä työkäytäntöjä tehdään näkyväksi ja että niitä havainnoidaan ja arvioidaan säännöllisesti. Lapset ja huoltajat ovat mukana toimintakulttuurin kehittämisessä ja arvioinnissa.

4. VARHAISKASVATUKSEN PEDAGOGISEN TOIMINNAN SUUNNITTELU JA TOTEUTTAMINEN

Varhaiskasvatuksen pedagogista toimintaa ja sen toteuttamista kuvaa kokonaisvaltaisuus. Tavoitteena on edistää lasten oppimista ja hyvinvointia sekä laaja-alaista osaamista. Pedagoginen toiminta toteutuu lasten ja henkilöstön välisessä vuorovaikutuksessa ja yhteisessä toiminnassa. Lasten omaehtoinen, henkilöstön ja lasten yhdessä ideoima sekä henkilöstön johdolla suunniteltu toiminta täydentävät toisiaan. Varhaiskasvatuksen pedagoginen toiminta läpäisee kasvatuksen, opetuksen ja hoidon kokonaisuuden.

4.1 Pedagogisen toiminnan suunnittelun ja toteuttamisen periaatteita sekä seurannan ja arvioinnin käytännöt

Reisjärven varhaiskasvatuksessa tulee kehittää palaverikäytäntöjä toimintamuodoittain. Sekä henkilöstön että lasten kanssa tehtävään suunnittelu – ja arviointityöhön tulee varata oma aika ja paikka suunnitelmallisesti. Lasten kanssa tehtävää suunnittelua lisätään jokaisessa toimintamuodossa. Näistä toimintatavoista viestitetään vanhemmille sekä annetaan ja pyydetään palautetta.

Toimintakauden alussa varhaiskasvatushenkilöstö tekee suunnitelman, jossa huomioidaan eri toimintamuotojen mahdollisuudet ja erityispiirteet. Suunnitelmassa huomioidaan lasten toiveita ja tarpeita, jotka kootaan huomioiden lasten eri ikä- ja kehitystasot. Pedagogisen toiminnan osuutta

vahvistetaan. Paikallista suunnitelmatyötä tehtäessä vanhemmat ja varhaiskasvatuksen henkilöstö toivoivat vuosittain yhdessä pidettävää vanhempainiltaa. Toimintamuodot järjestävät omat vanhempainiltaan ajankohtaisten asioiden puitteissa.

4.2 Varhaiskasvatuksen pedagogisen dokumentoinnin periaatteita ja käytäntöjä

Pedagoginen dokumentointi on varhaiskasvatuksen suunnittelun, toteuttamisen, arvioimisen ja kehittämisen keskeinen työmenetelmä. Se mahdollistaa lasten ja huoltajien osallistumisen toiminnan arviointiin, suunnitteluun ja kehittämiseen. Siihen kuuluu havainnointia, dokumentointia ja niiden vuorovaikutuksellista tulkintaa.

Pedagoginen dokumentointi tuottaa tietoa lasten elämästä, kehityksestä, kiinnostuksen kohteista, ajattelusta, oppimisesta ja tarpeista sekä lapsiryhmän toiminnasta konkreettisella ja monipuolisella tavalla. Yksittäisten dokumenttien, esimerkiksi valokuvien, piirrosten tai henkilöstön havaintojen, avulla voidaan yhdessä lasten kanssa tarkastella heidän kehitystään ja oppimistaan. Lasten jo saavuttamat tiedot ja taidot, kiinnostuksen kohteet ja tarpeet tulevat näkyväksi pedagogisen dokumentoinnin kautta ja ovat toiminnan suunnittelun perusta.

Oppimisen alueet kuvaavat varhaiskasvatuksen pedagogisen toiminnan keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Ne ohjaavat henkilöstöä monipuolisen ja eheytyneen pedagogisen toiminnan suunnittelussa ja toteuttamisessa yhdessä lasten kanssa. Lapsilla on oikeus saada monipuolisia kokemuksia oppimisen eri alueista. Oppimisen alueet eivät ole erikseen toteutettavia, toisistaan irrallisia kokonaisuuksia, vaan niiden aihepiirejä yhdistetään ja sovelletaan lasten mielenkiinnon kohteiden ja osaamisen mukaisesti. Oppimisen alueet on ryhmitelty esiopetussuunnitelman perusteiden mukaisesti viideksi kokonaisuudeksi:

Oppimisen alueet

Eheytetty pedagoginen toiminta mahdollistaa asioiden ja ilmiöiden laaja-alaisen tarkastelun ja tutkimisen. Lasten mielenkiinnon kohteet ja kysymykset ovat toiminnan keskeinen lähtökohta. Aihepiirit voivat nousta esimerkiksi leikeistä, saduista, retkistä tai spontaaneista vuorovaikutustilanteista lasten ja henkilöstön kesken tai lasten keskinäisessä vuorovaikutuksessa. Tapa, jolla oppimisen alueiden tavoitteita käsitellään, vaihtelee valittujen aihepiirien, tilanteiden ja lasten oppimisen mukaan. Henkilöstön tehtävänä on varmistaa, että pedagoginen toiminta edistää eri-ikäisten lasten kehitystä ja oppimista.

4.3 Eri kieli- ja kulttuuriryhmien varhaiskasvatuksen toteuttaminen

Eri kieli- ja kulttuuriryhmistä tulevat lapset integroidaan tavallisiin varhaiskasvatuksen ryhmiin lapsen tarpeet huomioon ottaen. Tapauskohtaisesti päätetään lapsen varhaiskasvatuksen kaksikielisestä järjestämisestä. Lapsen perheen kanssa laaditaan tarvittaessa S2- suunnitelma. Perhettä ohjataan miettimään hyvissä ajoin lapsen esiopetukseen- ja koulupolkuun liittyvien kielivalintojen tekemistä tapauskohtaisesti. Päätös tehdään ennen esiopetukseen siirtymistä.

5. LAPSEN KEHITYKSEN JA OPPIMISEN TUEN JÄRJESTÄMISTÄ PAIKALLISESTI OHJAAVAT PERIAATTEET

Varhaiskasvatuksessa lapselle voidaan antaa tukea monin tavoin. Varhaiskasvatuksen henkilöstö tekee havaintoja lapsesta. Mahdolliset huolet otetaan puheeksi huoltajien kanssa. Lapsen tarvitsemat tukitoimet aloitetaan, kun huoli lapsen kehityksestä ja oppimisesta herää. Lapsen tuen tarpeen arviointiin osallistuu varhaiskasvatuksen käytössä oleva erityisopettaja.

Varhaiskasvatuksessa tarjotaan Lapset puheeksi-keskustelua. Sen avulla kartoitetaan lapsen hyvinvointia kaikissa kehitysympäristöissään yhteistyössä huoltajien kanssa.

Alle kouluikäisen lapsen tukitoimet toteutetaan ensisijaisesti kotona tai varhaiskasvatuksessa. Tuki voi sisältää pedagogisia, rakenteellisia ja hyvinvointia tukevia muita järjestelyjä. Lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista tuetaan myös erityispedagogisilla toimenpiteillä ja muiden asiantuntijoiden tuottamilla tukitoimilla. Tarvittaessa työtapoja ja oppimisympäristöjä muunnellaan lapsen yksilöllisten tarpeiden mukaan.

Reisjärven varhaiskasvatukselle asiantuntijapalvelut tuottaa Ppky Selänne.

5.1 Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen tuottamat asiantuntijapalvelut

Lastenneuvola

Neuvolapalvelut on suunnattu lasta odottavalle perheelle, lapsen syntymän jälkeen lapselle ja hänen perheelleen siihen asti, kunnes lapsi aloittaa koulun. Lapsen syntymän jälkeen neuvolassa seurataan lapsen kasvua ja kehitystä sekä tuetaan koko perhettä kasvatukseen liittyvissä asioissa ja lapsen hoidossa. Lastenneuvolan ensisijainen tavoite on lapsen suotuisan kehityksen, terveyden ja hyvinvoinnin turvaaminen. Lastenneuvolassa laajat terveystarkastukset suoritetaan lapsen ollessa 4 kuukauden ja 18 kk ikäinen sekä 4-vuotiaana. Varhaiskasvatus täyttää osaltaan lapsen nelivuotistarkastusta varten havaintokaavakkeen. Lapsi ohjataan tarvittaessa jatkotutkimuksiin neuvolalääkärin kautta.

Perhetyö

Neuvolan perhetyö on sosiaalihuoltolain 18 § mukaista perhetyötä. Se on matalan kynnyksen palvelu. Perhetyön avulla perheet saavat varhaisessa vaiheessa tukea esimerkiksi jaksamiseen, vanhemmuuteen tai lapsen kehitykseen. Perhetyötä ja muita mahdollisia sosiaalipalveluita toteutetaan suunnitelmallisesti yhteistyössä vanhempien kanssa. Perhetyö on keskustelua kasvatukseen, vanhemmuuteen ja lapsen kehitykseen liittyvissä asioissa sekä vanhempien ohjausta ja tukea arjen toiminnoissa.

Perhekeskustoiminta

Perhekeskukset ovat niin sanottuja matalan kynnyksen perhepalveluja. Tavoitteena on, että perhekeskustoimintaan on helppo tulla yhdessä koko perheen voimin. Perhekeskuksen eri toiminnot (lasten kerhot, perhekerhot, lapsiparkki ja erilaiset muut toiminnot) tukevat perheitä oikea-aikaisesti perheen erilaisissa arjen, jaksamisen ja vanhemmuuden kysymyksissä. Perhekeskuksen ammattilaiset kuuntelevat ja antavat tarvittaessa apua ja neuvoja vanhempien pulmissa.

Lapsiperheiden kotipalvelu

Sosiaalihuoltolain mukaan kotipalveluilla tarkoitetaan asumiseen, henkilökohtaiseen hoivaan ja huolenpitoon, lasten hoitoon ja kasvatukseen sekä muuhun tavanomaiseen ja totunnaiseen elämään kuuluvien tehtävien ja toimintojen suorittamista tai niissä avustamista. Ppky Selänteessä lapsiperheiden kotipalvelu toimii neuvolapalveluiden yhteydessä. Neuvolan kautta on mahdollista hakeutua lapsiperheiden kotipalvelun piiriin. Lapsiperheiden kotipalvelu tarjoaa tilapäistä lasten- ja kodinhoitoapua sitä tarvitseville lapsiperheille.

Puheterapia

Puheterapeutti hoitaa, kuntouttaa ja tutkii kielen, puheen ja äänen häiriöitä. Puheterapeuttiin otetaan yhteyttä silloin, kun jokin lapsen kielenkehityksessä aiheuttaa huolta. Tällaisia asioita ovat esimerkiksi puheen viivästyminen, epäselvyys tai ongelmat ohjeiden ymmärtämisessä. Puheterapeutti tekee testien ja havaintojen perusteella arvionsa sekä määrittelee kuntoutuksen tarpeen. Yhteistyötä tehdään tarvittaessa muiden lasta hoitavien tahojen, kuten neuvolan ja varhaiskasvatuksen henkilökunnan, lääkärin, psykologin, toiminta- ja fysioterapeutin kanssa.

Fysioterapia

Lapsi voidaan ohjata fysioterapiaan neuvolan tai erityissairaanhoidon lähettämänä sekä vanhempien aloitteesta. Neuvolan syitä ohjata lapsi fysioterapiaan ovat muun muassa motorisen kehityksen viivästymät (esim. konttauksen puuttuminen, kävely 18 kk), neli- tai viisivuotistarkastuksessa esiin tullut karkeamotorinen kömpelyys, ylipaino tai astma.

Toimintaterapia

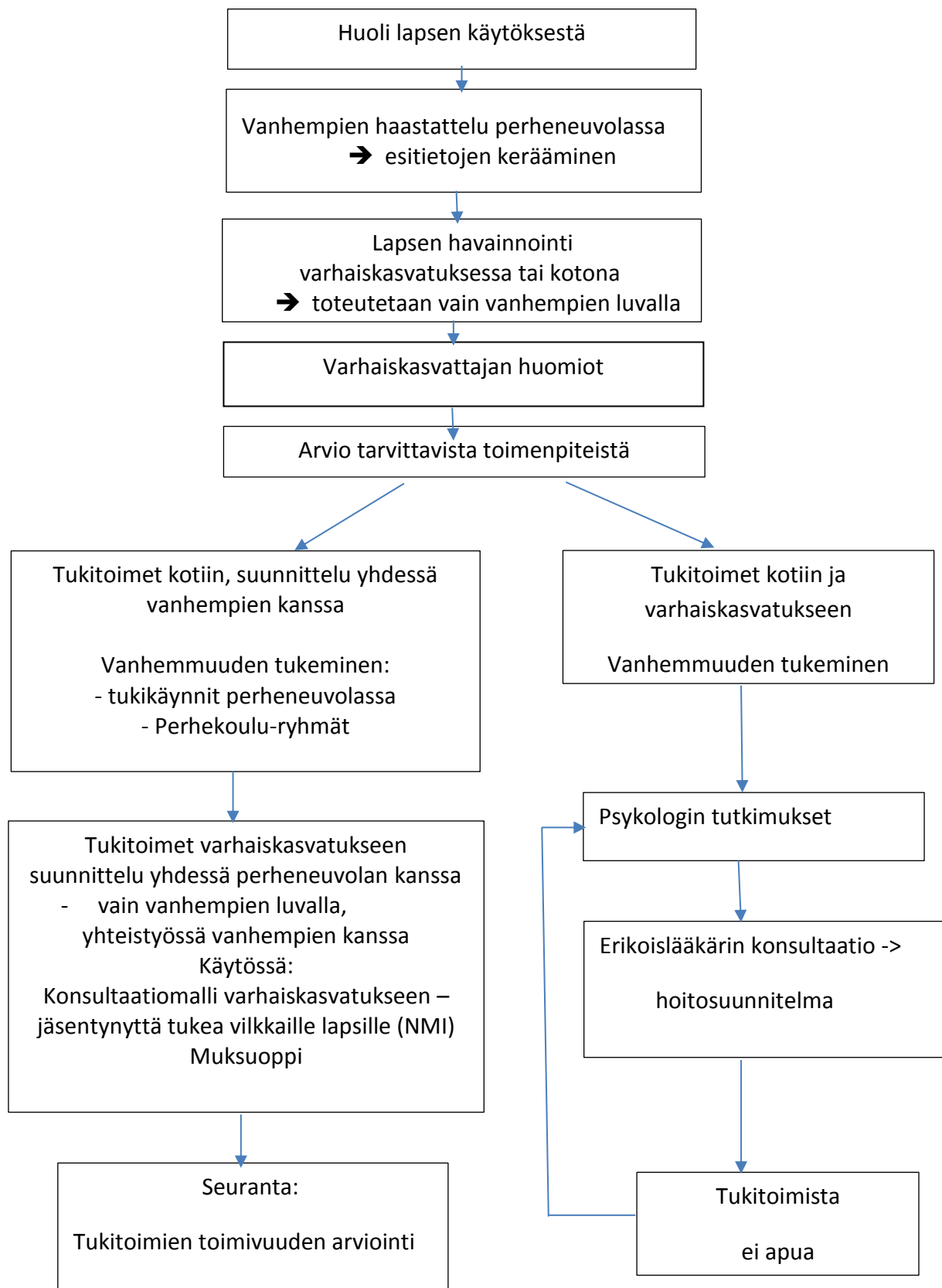
Toimintaterapiassa kehitetään niitä valmiuksia ja taitoja, joita lapsi tarvitsee arkielämässään. Keskeisenä lasten toimintaterapiassa on normaali kehitys ja sen tukeminen. Kehitystä hidastavien tekijöiden selvittelyn tavoitteena on auttaa ymmärtämään, miksi lapsella on pulmia vuorovaikutuksessa, oppimisessa ja/tai käyttäytymisessä sekä miten näille tarvittavaa kehityksellistä pohjaa voidaan vahvistaa. Toimintaterapiaan tullaan yleensä terveydenhoitajan tai lääkärin läheteellä sekä fysio- tai puheterapian pyynnöstä.

Vammaispalvelut

Ppky Selänteen vammaispalvelut tuottaa palveluja vammaispalvelulain ja kehitysvammaisten erityishuoltolain perusteella. Vammaispalvelujen asiakkaina on lapsia/perheitä, jotka ovat varhaiskasvatuksen piirissä. Lapsiperheitä tukevia vammaispalveluja ovat mm. viittomaopetus, tilapäishoito, palveluohjaus ja portaat- varhaiskasvatusohjelman ohjaus. Vammaispalvelut tekee yhteistyötä varhaiskasvatuksen kanssa myös kehitysvammaisten lasten kuntouttavan varhaiskasvatuksen toteuttamisessa.

Terapiapalvelut

Alle kouluikäisen lapsen hoitopolku perheneuvolassa

5.2 Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma tuen aikana

Lapsen vasuun kirjataan yhdessä huoltajien kanssa lapsesta tehtyt havainnot, kiinnostuksen kohteet, vahvuudet ja tuen tarpeet, sekä lapsen kehitystä, oppimista ja hyvinvointia tukevat tavoitteet ja toimenpiteet. Tarvittaessa lapsen vasua täydennetään lapsen henkilökohtaisella lääkehoitosuunnitelmalla ja/tai tuen tarpeet ja tavoitteet-liitteellä.

Varhaiskasvattajat suunnittelevat tuen yhteistyössä huoltajien ja asiantuntijoiden kanssa, tukipolku tulee näkyväksi. Tarkistamme lapsen vasun aina kun lapsen tarpeet muuttuvat. Vasun arviointi kohdistuu toiminnan, järjestelyjen ja pedagogiikan arviointiin.

5.3 Toiminta siirtymävaiheissa ja tiedonsiirtoon liittyvät käytännöt

Varhaiskasvatus sekä esi- ja perusopetus turvaavat yhdessä lapsen kehityksen ja oppimisen jatkumon. Eri toimijoiden välille tarvitaan suunnitelmallista yhteistyötä, jotta varmistetaan lapsen oppimispolun eheä kokonaisuus. Lapsen kehityksen ja oppimisen tukemiseksi tulee toimintakulttuurien, oppimisympäristöjen sekä tuen käytäntöjen olla mahdollisimman yhteneväisiä.

Lapsi ja huoltajat haluavat tutustua esiopetuksen oppimisympäristöihin, toimintaan ja henkilöstöön jo ennen opetuksen alkua. Siirrämme keskeisen tiedon lapsen kasvusta ja oppimisen etenemisestä esiopetukseen yhteistyössä huoltajien kanssa. Luottamuksellisia tietoja siirrettäessä noudatamme voimassa olevia säädöksiä.

Paikallisessa varhaiskasvatussuunnitelmassa määritellään tulkitsemis- ja avustamispalveluihin sekä apuvälineisiin liittyvät hallinnolliset käytännöt varhaiskasvatuksen järjestäjän päättämällä tavalla.

6. VAIHTOEHTOISEEN PEDAGOGIIKKAAN TAI ERITYISEEN KATSOMUKSEEN PERUSTUVA VARHAISKASVATUS

Kaikessa varhaiskasvatuksessa noudatetaan laissa, sopimuksissa ja varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa asetettuja yleisiä tavoitteita ja toimintaperiaatteita. Nämä tavoitteet ja toimintaperiaatteet koskevat myös vaihtoehtoiseen pedagogiikkaan tai erityiseen katsomukseen perustuvaa varhaiskasvatusta.

Varhaiskasvatuksen järjestäjä voi tarjota varhaiskasvatuspalvelua, joka perustuu vaihtoehtoiseen pedagogiikkaan tai erityiseen katsomukseen. Tällaisia ovat esimerkiksi Steiner-, Montessori-, Freinet- ja Reggio Emilia -pedagogiikat tai tiettyyn katsomukseen perustuva varhaiskasvatuspalvelu.

6.1 Reisjärven paikalliset ratkaisut

Vaihtoehtoiseen pedagogiikkaan tai erityiseen katsomukseen perustuva paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma voi olla omaleimainen, mutta se ei voi olla ristiriidassa varhaiskasvatusta koskevan lainsäädännön tai varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden kanssa.

Varhaiskasvatuksen järjestäjä päättää ja kuvaa suunnitelmassa sen lisäksi, mitä perusteasiakirjassa aiemmin määrätään,

Reisjärvellä vaihtoehtoiseen pedagogiikkaan tai erityiseen katsomukseen liittyvät varhaiskasvatuksen arvoperusta, pedagogiset periaatteet ja ratkaisuja täydentävät näkökulmat huomioidaan yhteisesti sovitulla tavalla. Perheen kanssa yhdessä luodaan toimintamuotoon soveltuva tapa toimia arjessa. Tilanteet mietitään tapauskohtaisesti ja perheen erityistä katsomusta ja arvovalintoja kunnioitetaan.

7. TOIMINNAN ARVIOINTI JA KEHITTÄMINEN VARHAISKASVATUKSESSA

Toiminnan arvioinnin tarkoituksena on tukea varhaiskasvatuslain ja varhaiskasvatussuunnitelmien toteuttamista sekä varhaiskasvatuksen kehittämistä. Varhaiskasvatuslain mukaan varhaiskasvatuksen järjestäjän tulee arvioida antamaansa varhaiskasvatusta sekä osallistua ulkopuoliseen toimintansa arviointiin. Varhaiskasvatuksen toiminnan arvioinnin tulee olla oma-aloitteista, suunnitelmallista ja säännöllistä. Arvioinnin avulla edistetään varhaiskasvatuksen laatua, tunnistetaan toiminnan vahvuuksia ja nostetaan esiin kehittämistarpeita ja kehitetään toimintaa.

Varhaiskasvatuksen järjestäjä tarkistaa varhaiskasvatussuunnitelmaansa ja parantaa sen laatua ja toimivuutta. Lisäksi paikalliset tarpeet ja kehittämistyön tulokset ohjaavat arviointia.

7.1 Pedagogisen toiminnan arviointi ja kehittäminen

Reisjärven varhaiskasvatuksessa yhtenäistetään arviointiperiaatteita eri toimintamuodoissa. Vanhempien ja lasten osallistamisella saamme arvokasta tietoa toiminnan arviointiin ja kehittämiseen. Se auttaa meitä kehittämään reisjärvisille lapsiperheille laadukasta, pedagogista varhaiskasvatusta.

